T. C.
Y A R G I T A Y
HUKUK GENEL KURULU

ESAS : 2009/21-10
KARAR : 2009/52
TARİH : 04.02.2009

- SİGORTALILIK TESPİTİ
- AYLIK ALANLARDAN KESİLECEK SAĞLIK SİGORTASI PRİMİ
- VERGİ MÜKELLEFİYETİ

(1479 s. Bağ-Kur K. m. geçici madde 18, 26)

Taraflar arasındaki "Sigortalılık tespiti" davasından dolayı yapılan yargılama sonunda; Hatay İş Mahkemesince davanın kısmen kabulüne dair verilen 6.6.2007 tarih 591/255 sayılı kararın incelenmesi davalı SGK vekilince istenilmesi üzerine, 21.Hukuk Dairesinin 17.6.2008 tarih 17231/9361 sayılı ilamı ile; (...1- Dosyadaki yazılara, toplanan delillere hükmün dayandığı kanuni gerektirici nedenlere göre davalı Kurumun aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan diğer temyiz itirazlarının reddine,

2- Davacı, ölüm aylığı bağlanmasına yönelik talebini atiye terk ederek, eşi murisinin 05.12.1989-04.10.2000 tarihleri arasında Bağ-Kur sigortalısı sayılması gerektiğinin TESBİTİNİ İSTEMİŞTİR.

Mahkemece davacının ölüm aylığı bağlanmasına ilişkin talebi hakkında karar verilmesine yer olmadığına dair verilen karar yerinde ise de; eşi murisinin 05.12.1989-04.10.2000 tarihleri arasında Bağ-Kur sigortalısı sayılması gerektiğinin tespitine karar verilmesi usul ve yasaya UYGUN BULUNMAMAKTADIR.

Davanın yasal dayanağını oluşturan, 1479 sayılı Yasa'ya 4956 sayılı Yasayla eklenen Geçici 18 inci maddeye göre; "Bu Kanuna göre sigortalılık niteliği taşıdıkları halde 04.10.2000 tarihine kadar kayıt ve tescilini yaptırmamış olan sigortalıların sigortalılık hak ve mükellefiyetleri 04.10.2000 tarihinden itibaren başlar".

Dosyadaki kayıt ve belgelerden, davacının eşi muris Ahmet Ünal'ın 8.1.2001 tarihli işe giriş bildirgesi ile 04.10.2000 tarihinden itibaren 1479 sayılı Yasa'ya tabi Bağ-Kur sigortalısı olarak kayıt ve tescilinin yapıldığı, sigortalının 4.8.2003 tarihinde öldüğü, 5.12.1989-4.8.2003 tarihleri arasında Vergi kaydının bulunduğu, 3.4.1997 tarihinden itibaren Oda kaydının devam ettiği, Esnaf Sicil kaydının bulunmadığı, 8.1.2001, 29.4.2003, 26.5.2003, 24.6.2003 ve 28.7.2003 tarihlerinde prim ödemesinde BULUNDUĞU ANLAŞILMAKTADIR.

Somut olayda davacının murisi Bağ-Kur'a 4.10.2000 tarihi öncesinde kayıt ve TESCİL YAPTIRMAMIŞTIR. 1479 sayılı Yasa'da 506 sayılı Yasa'ya koşut geçmiş hizmetlerin tespitine olanak sağlayan bir düzenleme bulunmadığı halde mahkemece, davacı murisinin 04.10.2000 tarihi öncesinde tescilinin bulunmamasına rağmen Vergi kaydına dayanılarak sonuca gidilmesi

Corpus © Web Mevzuat ve İçtihat Programı

HATALI OLMUŞTUR. YARGITAY HGK.nun 15.11.2006 gün ve 2006/703 Esas, 728 Karar sayılı kararı da AYNI YÖNDEDİR.

Mahkemece, bu maddi ve hukuki olgular göz önünde tutulmaksızın yazılı şekilde 4.10.2000 tarihinden önceki dönem için tespite karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup BOZMA NEDENİDİR.

O halde davalı Kurumun bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları KABUL EDİLMELİDİR...") gerekçesiyle bozularak dosya yerine geri çevrilmekle, yeniden yapılan yargılama sonunda, mahkemece önceki KARARDA DİRENİLMİŞTİR.

TEMYİZ EDEN : Davalı vekili

HUKUK GENEL KURULU KARARI

Hukuk Genel Kurulunca incelenerek direnme kararının süresinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLDÜ:

Dava, Bağ-Kur sigortalılığının tespiti İSTEĞİNE İLİŞKİNDİR.

Davacı, miras bırakanı eşinin kendi nam ve hesabına şoför olarak, 05.12.1989 ile 04.10.2000 tarihleri arasındaki çalışmasının Bağ-Kur sigortalısı olarak TESPİTİNİ İSTEMİŞTİR.

Davalı vekili, davanın REDDİNİ SAVUNMUŞTUR.

Mahkemece, başvuru tarihinde 3165 sayılı Yasanın yürürlükte bulunduğu belirtilerek, anılan Yasa uyarınca davanın kabulüne karar verilmiş, Özel Dairece verilen karar yukarıda açıklanan gerekçelerle bozulmuş, Mahkeme önceki KARARINDA DİRENMİŞTİR.

Somut olayda, davacının eşi Ahmet Ünal'ın 8.1.2001 tarihli işe giriş bildirgesiyle tescil talebinde bulunduğu, sigortalının 4.8.2003 tarihinde öldüğü, 5.12.1989-4.8.2003 tarihleri arasında vergi kaydının bulunduğu, 3.4.1997 tarihinden itibaren oda kaydının devam ettiği, Esnaf ve Sanatkar Sicil Memurluğu'nun 31-40497 sicil no ile 26.12.1994'te sicile kayıtlı olduğu, 8.1.2001, 29.4.2003, 26.5.2003, 24.6.2003 ve 28.7.2003 tarihlerinde prim ödemesinde bulunduğu, Kurumca 8.1.2001 tarihli işe giriş bildirgesi ile 4.10.2000 tarihinden itibaren 1479 sayılı Yasaya tabi Bağ-Kur sigortalısı olarak kayıt ve tescilinin YAPILDIĞI ANLAŞILMAKTADIR.

Sosyal güvenlik hakkı, temel insan haklarından olup, uluslararası hukuk normlarıyla Anayasalarda güvence ALTINA ALINMIŞTIR.

1479 s. Kanun, zorunlu sigortalılık şemsiyesi altına en son alınan esnaf ve sanatkarlar ve diğer bağımsız çalışanlara, kanunda yazılı sosyal güvenlik hükümlerini uygulama amacını taşımakta olup, 26 ncı maddesinde, sigortalı olma hak ve yükümlülüğünden vazgeçilemeyeceğini ve kaçınılamayacağını, bu Kanuna göre sigortalı sayılanların, sigortalı sayıldıkları tarihten itibaren üç ay içinde Kuruma başvurarak kayıt ve tescil yaptırmalarının zorunlu olduğunu, aksi durumda Kurum tarafından resen tescil işleminin yapılacağını HÜKME BAĞLAMIŞTIR.

619 sayılı KHK'nin Geçici 1 inci maddesi hükmünde ise;

"Bu Kanuna göre sigortalılık niteliği taşıdıkları halde bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar kayıt ve tescilini yaptırmamış olan sigortalıların sigortalılık hak ve mükellefiyetleri bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren başlar. Ancak, 1479 s. Kanuna göre zorunlu sigortalı olarak tescil edilmiş olmak kaydıyla, 20.4.1982 tarihinden bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar vergi dairelerine kayıtlı olarak kendi nam ve hesabına bağımsız çalıştıklarını belgeleyen sigortalıların, vergiye kayıtlı bulundukları süreler, bu süreye ilişkin primleri, ödeme tarihinde bulundukları gelir basamağı prim tutarı üzerinden ödemek kaydıyla sigortalılık süresi olarak değerlendirilir." denilmekte olup,619 sayılı anılan KHK 4.10.2000 tarihinde yürürlüğe girmiş ise de, Anayasa Mahkemesi'nin 8.8.2001 tarihinde yürürlüğe giren 26.10.2000 günlü kararı uyarınca tüm hükümleriyle İPTAL EDİLMİŞTİR.

Benzer bir düzenlemeyi öngören 4956 s. Kanunla değişik 1479 s. Kanunun Geçici 18 inci madde hükmü ise; Kanunun yayım tarihi olan 2.8.2003 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiş

Corpus © Web Mevzuat ve İçtihat Programı

bulunmakta olup, tescil talep tarihi dikkate alındığında 4956 sayılı Yasanın somut olayda uygulanma OLANAĞI BULUNMAMAKTADIR.

22.3.1985 tarihinde yürürlüğe giren 3165 s. Kanunla 1479 s. Kanunda yapılan değişiklikte de; "Gerçek ve götürü usulde gelir vergisi mükellefi olanlar, Esnaf ve Sanatkarlar Siciline kayıtlı bulunanlar veya kanunla kurulu meslek kuruluşuna usulüne uygun kayıtlı bulunanlar"dan, gelir vergisi mükellefi olanlar, mükellefiyetin başlangıç tarihinden, gelir vergisinden muaf olanlarla vergi kaydı bulunmayanlar da Esnaf ve Sanatkarlar Siciline veya kanunla kurulu meslek kuruluşlarına kayıt oldukları tarihten itibaren kendiliğinden SİGORTALI SAYILMIŞLARDIR.

Görüldüğü üzere; Anayasa Mahkemesince iptal edilen 619 sayılı KHK'nin Geçici 1.md.sinin somut uyuşmazlığa uygulanma olanağı bulunmadığı hususu da gözetildiğinde, 1479 s. Kanunun 3165 s. Kanunla değişik yukarda bahsedilen hükmünün, sigortalılık için aradığı koşullar dikkate alındığında davacının eşinin zorunlu sigortalı olarak Bağ-Kur kapsamında değerlendirilmesinde, hak ve yükümlülüklerin, kendi adına ve hesabına bağımsız çalışma olgusunun gerçekleşmiş olması önkoşulu dikkate alınarak, vergi mükellefiyetinin oluşturulduğu tarihle başlatılmasında yasal ZORUNLULUK BULUNMAKTADIR.

O halde usul ve yasaya uygun bulunan direnme kararının ONANMASI GEREKİR.

SONUÇ: Davalı idare vekilinin temyiz itirazlarının reddi ile, direnme kararının yukarıda açıklanan nedenlerle ONANMASINA, 4.2.2009 tarihinde OYBİRLİĞİYLE KARAR VERİLDİ.

Kaynak : Corpus Arşiv

Corpus © Web Mevzuat ve İçtihat Programı